

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Contact tussen grootouders en kleinkinderen na echtscheiding

Tavecchio, L.

Publication date

2008

Document Version

Final published version

Published in

Kind en Adolescent Review

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Tavecchio, L. (2008). Contact tussen grootouders en kleinkinderen na echtscheiding. *Kind en Adolescent Review*, 15(1), 101-103.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Contact tussen grootouders en kleinkinderen na echtscheiding

Bij de term ‘slachtoffers van echtscheiding’ zullen de meeste mensen denken aan kinderen. Een andere, minder prominente, groep gedupeerden zijn de grootouders, vooral degenen die na de scheiding het contact met hun kleinkinderen graag in kwaliteit en frequentie willen handhaven. Mutatis mutandis geldt dit natuurlijk ook voor veel kinderen, voor wie het contact met hun grootouders na de scheiding ineens een stuk minder vanzelfsprekend is geworden. Er is inmiddels al serieuze jurisprudentie ontstaan over het ‘omgangsrecht van grootouders’ met de kleinkinderen. Dit duidt erop dat, naast de relaties tussen de ex-echtgenoten, ook de relaties van grootouders met (voormalige) schoondochters en schoonzonen en hun kinderen onder spanning kunnen komen te staan. Naar de gevolgen van echtscheiding voor het contact tussen grootouders en kleinkinderen is nog niet veel onderzoek gedaan, zeker niet in het kader van een longitudinale onderzoeksopzet.

Dat is precies wat in het onderzoek van Bridges, Roe, Dunn en O’Connor (2007) wél is gebeurd. Zij onderzochten relaties tussen Engelse grootouders en hun kleinkinderen over een langere tijdsperiode en in gezinnen van verschillende samenstelling. De gegevens werden verkregen op twee meettijdstippen over een periode van vijf jaar. Het onderzoek werd uitgevoerd bij 385 kinderen, van wie er 140 longitudinaal werden gevolgd. Tijdens de tweede meting waren de kinderen gemiddeld veertien jaar oud en ze woonden op dat moment in vier gezinstypen van verschillende samenstelling: twee biologische ouders, biologische moeder/stiefvader, biologische vader/stiefmoeder, alleenstaande moeder. Aan het longitudinale onderzoek namen alleen kinderen deel die op beide meettijdstippen vragenlijsten hadden ingevuld en aan de interviews hadden deelgenomen. Er waren evenveel jongens als meisjes.

In hun onderzoek betrokken Bridges c.s. onder meer de volgende variabelen: *hechtheid van de band* tussen kleinkind en grootouder, *frequentie van het contact*, *aanpassing (adjustment)* van het kind (gemeten met de CBCL externalisatie- en internalisatieschalen), *moeder-kindrelatie* en de *moeder-grootmoederrelatie* (met name in de kindertijd, gemeten met het Parental Bonding Instrument (PBI)).

Uit de resultaten komt naar voren dat kinderen die een hechtere band met hun grootouders onderhouden tijdens en in de periode na de scheiding minder aanpassingsproblemen vertonen. Uit het longitudinale onderzoek kwam naar voren dat de relatie met de grootmoeder van *moederszijde* samenhang met de gezinssamenstelling: het contact met de grootouders verminderde het sterkst in stiefvadergezinnen en bleef het meest intact in gezinnen van alleenstaande moeders. Een ander opmerkelijk verschijnsel is dat na de scheiding de voorkeur voor matrilineaire (matrifocale) familiepatronen nog toeneemt; dit is in overeenstemming met het feit dat kinderen na echtscheiding meestal aan de moeder worden toegewezen. Daardoor heeft het contact met de grootouders van *vaderszijde* het meest te lijden van de gevolgen van de scheiding.

Op het tweede meettijdstip werd geen samenhang gevonden tussen de *hechtheid van de band* met de grootouder en de *aanpassing* van het (klein)kind, waarschijnlijk omdat de relaties met leeftijdgenoten een belangrijkere rol zijn gaan spelen (de gemiddelde leeftijd is dan ruim veertien jaar). Gemiddeld nam de frequentie van het contact in de periode van vijf jaar af, maar dat gold niet voor de *hechtheid van de relatie*. Individuele verschillen in zowel frequentie van contact en *hechtheid van de relatie* bleken stabiel; voor kinderen met een alleenstaande moeder bleek vooral de *hechtheid van de band* met de grootmoeder van *moederszijde* stabiel. Vanuit *intergenerationeel perspectief* bleek het belang van de samenhang van interpersoonlijke relaties uit het feit dat de (zelfgerapporteerde) *moeder-grootmoederrelatie* – gebaseerd op ervaringen in de kindertijd – significant correleerde met de *hechtheid van de band* tussen de grootmoeder van *moederszijde* en haar kleinkind. Met name in de gezinnen van alleenstaande moeders bleken deze correlaties bijzonder sterk.

Kortgeleden onderzocht Van Raemdonck (2007) in België het effect van scheidingen op de mate van contact tussen grootouders en kleinkinderen en welke factoren hier een belangrijke rol in spelen. De 180 grootouders die deelnamen aan haar onderzoek vulden een vragenlijst in over het contact en de relatie met hun kleinkinderen. Uit de resultaten bleek dat er na een scheiding minder contact is tussen grootouders en kleinkinderen, maar dat de *kwaliteit van de relatie* tussen

grootouders en kleinkinderen behouden blijft. Deze conclusie komt volledig overeen met één van de hoofdconclusies uit het (longitudinale) onderzoek van Bridges c.s.: minder contact, maar niet minder kwaliteit! Het is zeker de moeite waard te onderzoeken of de relatie tussen Nederlandse grootouders en hun kleinkinderen na echtscheiding even kwaliteitsbestendig is als in Engeland en België.

Louis Tavecchio

Literatuur

- Bridges, L.J., Roe, A.E.C., Dunn, J., & O'Connor, T.G. (2007). Children's perspectives on their relationships with grandparents following parental separation: A longitudinal study. *Social Development*, 16 (3), 539-554.
- Raemdonck, S. Van, (2007). *Het effect van scheidings op de mate van contact tussen grootouders en kleinkinderen*. Licentiaatsverhandeling Wetenschapswinkel Vrije Universiteit Brussel, Faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen.